

OBSAH

- I. **BÍLÁ HORA:
JEJÍ PŘÍČINY I NÁSLEDKY** 13
- Úvod 15
- Cestou k Bílé Hoře 17
- 1 *Stížné sjezdy evangelických v březnu
a květnu 1618. — Nálada a cíle sjezdu
posledního. — Defenestrace z 23. května. —
Loyální projevy stavů. — K dohodě, či
revoluci? — Hr. Thurn. — Spoluvina
dynastie.* 18
- 2 *Starší a novější názory na důvody českého
odboje. — Obrana svobody náboženské
v popředí. — Úzká základna sporu. —
Právní stav v poměrech církevně-
náboženských po Majestátu. — Spor
o právní povaze statků církevních. —*

- 3 *Odboj a národní společnost. — Šlechta
a lid. — Oligarchie v české politice. —
Bezstarostnost o veřejné mínění i o stanovisko
ostatních zemí českých. — Nedostatek
odvahy k nekompromisnímu vystoupení.* 38
- 4 *Němci vedoucím živlem v povstání. —
Pokrok luterství v Čechách a sblížení Čechů
s Němci. — Postup němectví v zemi. —
Německá a zněmčená šlechta. — Jak těžili
z Majestátu Němci. — Rostoucí ideová
nesamostatnost Čechů. — Čechy bojištěm
světa germánského a románského; většina
Čechů v šiku germánském. — Německé
zklamání. — Žaloba Martenova. —
Kritická chvíle pro českou orientaci. —
Možnost pokroku i v německém spolenectví.* 43
- 5 *Čechové mohli nadíti se úspěchu. —
Omyly jejich politiky. — Vliv hledisek
náboženských. — Podmínky pro české
»Rakousko«. — Dlouhé trvání války*

	<i>a slabost finanční. — Zmaterialisování společnosti. — Nedostatek vůdců. — Převaha románského prostředí. — Charakteristika Pěčkova. — Závěr.</i>	60
6	<i>Komenského »Truchlivý«. — Víra v zázrak místo ve vlastní příčině.</i>	72
II.	PO BÍLÉ HOŘE	77
	Úvod	79
1	<i>Bílá Hora nezničila samostatného státu českého. — Český král měl získati, co ztratili čeští stavové. — Jak osekána práva sněmů českých. — Stavovský stát zůstal. — Poměr moci královské a stavovské před Bílou Horou. — Omyl o pokrokovosti ústavních změn pobělohorských. — Zisk panstva, oslabení měst a rytířstva; útisk sedláků. — Vítězství románského ideálu. — Nová obec stavovská. — Názor doby na ústavní převrat v Čechách. — Vývoj k rakouské monarchii.</i>	81

2 *Bílá Hora a poměry jazykové a národnostní. — Jazykové právo v Čechách předbělohorských. — Jazykový zákon z r. 1615, zároveň radikální i kompromisní. — Nebezpečí z volby Fridrichovy. — Zisk vítězství Ferdinandova. — Rozdíly katolické a protestantské germanisace. — Postup němčiny s cizí šlechtou v zemi. — Nechuť Vídně k češtví a češtině. — Svědectví Balbínovo.* 96

3 *Důvody protireformace. — Poměr katolíků a nekatolíků v zemi. — Přestupy ke katolicismu a jeho agitace. — Osud starých husitů. — Co by znamenalo ušetření jejich. — Němectví katolického kléru v Čechách a jeho radikalismus protičeský. — Zpolitisoání citění náboženského vůbec. — Osudný vliv německého »Religionsfridu« z r. 1555. — Politické důvody dvora. — Husitství a Bílá Hora.* 109

4 *Postup protireformace. — Víc Češi než Němci obětí. — Brutální praxe reformační. — Marné protesty arcibiskupa Harracha. — Rozdíl situace na českém jihu a severu.*

Sedláci. — Znovuzahájení protireformace po r. 1650. — Odhady o počtu emigrantů. — Vítězství katolicismu.

124

5 *Trestání jednotlivců. — Popravy z 21. června. — Konfiskace. — Podvody při nich. — Zločinné oloupení odsouzených. — Data Bílkova o rozsahu konfiskací. — Počet osob odsouzených a statků zkonfiskovaných. — Rozsah kořisti a demoralisace kořistníků. — Cizí rody na české půdě a jejich vymírání.*

133

6 *Zničení země válkou. — Třetina Čech poustkou. — Hrozný úbytek obyvatelstva. — Vliv na rozdělení půdy, zdanění aj. — Zkáza měst. — Válečné zisky a triumfující architektura baroku.*

142

7 *Účinky Bílé Hory v životě kulturním. — Vliv bídy, emigrace a duchovního násilí. — Úpadek i mezi katolíky. — Hmotná zkáza hlavní příčinou jeho. — Cizí kultura bohatců. — Panství latiny. — Konfrontace doby bělohorské s dobou husitskou. —*

Porážka této již v 16. století. — Bílá Hora zjevem středoevropským. — Rozdíly mezi Německem a Čechami v době po r. 1650. — Válečný stav v Čechách trvá. — Protest Balbínův. — Kultura baroku. — Světlé stránky doby protireformační. — Boj o obnovu národního vědomí. — Zrození nacionalismu. 147

III. EMIGRACE 161

Úvod 163

1 *Početný politický i kulturní význam emigrace. — Celý malý národ ve vyhnanství. — Příznivá politická situace evropská. — Rozptýlení emigrace po severní Evropě a pokusy ji soustředit. — Plány a podniky Thurnovy. — Naděje v Bethlena. — Naděje ve Švédsko.* 164

2 *Vystoupení Gustava Adolfa. — Příliv emigrantů do švédských služeb. — Albrecht z Valdštejna. — Kruh Trčků*

a Kinských. — Jednání Valdštejnovo se Švédy o pomoc v povstání proti císaři (1631). — Naděje v Sasko a saská zrada. — Záhady otázky. — Vpád saský, emigrace a Arnim. — Schůze v Kounicích. — Cíle Arnimovy a Valdštejnovy. — Změna situace po Lützenu. — Zrádné plány Valdštejnovy z jara 1633. — Oxenstierna, Valdštejn a česká otázka. — Situace z léta 1633. — Ústup Valdštejnov. — Stínava a pohroma Thurnova. — Poslední odhodlání v Plzni. Nedůvěra spojenců. — Význam chebské katastrofy. **172**

3 *Ostatek války a emigrantské naděje. — Naděje a obavy v jednáních mírových. — Boj o Prahu a mír vestfálský. — Zoufalství Komenského.* **193**

4 *Komenský politickým vůdcem emigrace. — Resignace »Kšaftu«. — Naděje v zázrak. — Komenský a Rákóczyové. — »Štěstí národa«. — Hrozná zklamání emigrace a její nové naděje.* **200**

- 5 *Pruská doba emigrace. — Bratří Figulové. — Zásluhy jejich o německou kulturu. — Česká a francouzská emigrace; dílo Lenfantovo. — Styky Jablonského s Uhry a Čechy. — Nová česká emigrace. — Pruská agitace v Čechách.* 209
- 6 *Bílá Hora a pruské nebezpečí. — Dozrání věků a nová orientace české mysli. — Smír s minulostí. — Otázka prospěchů Bílé Hory.* 217